

Podsumowanie
projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Szczebra
na lata 2024 – 2033,

na podstawie art. 55 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zwanej dalej ustawą) (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.)

1) Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Podczas sporządzania *Prognozy* zastosowano w głównej mierze metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w *projekcie Planu*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na mapowych warstwach numerycznych. Dane o występowaniu gatunków uzyskano z RDOŚ w Białymstoku, inwentaryzacji LP, z Nadleśnictwa, wykonanego w 2022 r. opracowania glebowo-siedliskowego „Charakterystyka siedlisk Nadleśnictwa Szczebra” a także z prac terenowych prowadzonych na potrzeby sporządzenia *projektu Planu*. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych, których listę zamieszczono na końcu opracowania.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Szczebra zawiera treści wymagane zgodnie z Instrukcją zarządzania lasu. Składa się on z elaboratu, programu ochrony przyrody, opisów taksacyjnych lasu, wykazów szczegółowych oraz map o różnej skali i treści.

Główne cele planowania urządzeniowego zawarte są w Instrukcji zarządzania lasu. Głównym celem *projektu Planu* określonym w elaboracie jest prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w myśl zapisu: „*Trwale zrównoważona gospodarka leśna to, wg ustawy o lasach, gospodarka zmierzająca do wykorzystania lasów w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego i zdolności do wypełniania teraz i w przyszłości wszystkich ważnych funkcji ochronnych, gospodarczych i socjalnych, bez szkody dla innych ekosystemów*”.

Potwierdzeniem właściwego kierunku planowania urządzeniowego, który pomaga w prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej przez jednostki administracyjne Lasów Państwowych jest m.in. postanowienie 24 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP 24 w Katowicach) tzw. „deklaracji leśnej” („Lasy dla Klimatu”), w której zapisano, że „*Podzielając wizję świata, w którym wszystkie rodzaje lasów i drzew poza lasami są zarządzane w sposób zrównoważony, przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju i zapewniają korzyści gospodarcze, społeczne, środowiskowe i kulturowe dla obecnych i*

*przyszłych pokoleń, przedstawioną w Strategicznym Planie ONZ dla lasów. **Uznając, że wielofunkcyjna i zrównoważona gospodarka leśna przyczynia się do ochrony przyrody, jak również jest kamieniem węgielnym w osiągnięciu równowagi między antropogenicznymi emisjami ze źródeł a ich usuwaniem przez pochłaniacze***".

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym projektem (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach, należy spełnianie wymogów określonych w ustawie o ochronie przyrody, dyrektywach wspólnotowych, konwencjach, programach i politykach.

W toku analiz nie stwierdzono, aby łączny wpływ ustaleń *projektu Planu* i innych dokumentów dotyczących obszaru negatywnie oddziaływał na środowisko. Nadleśnictwo Szczebra położone jest w północno-wschodniej części kraju, w województwie podlaskim (niewielka część zasięgu administracyjnego jest też w województwie warmińsko-mazurskim) i swoim zasięgiem obejmuje części powiatów: augustowskiego, suwalskiego i oleckiego. Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa, wg stanu na 1 stycznia 2024 r., wynosi 19 768,38 ha, w tym 19 328,21 ha gruntów leśnych. W obszarze Nadleśnictwa znajdują się następujące obszary Natura 2000:

- Specjalne Obszary Ochrony:
 - Dolina Górnej Rospudy PLH200022
 - Ostoja Augustowska PLH200005
- Obszary Specjalnej Ochrony:
 - Puszcza Augustowska PLB200002 [16343,04 ha gruntów nadleśnictwa (82,7%)]

Z racji położenia, nie stwierdzono, aby *projekt Planu* mógł oddziaływać negatywnie na środowisko w aspekcie transgranicznym. Projekt *Planu* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na tym terenie zaliczono:

- brak inwentaryzacji przyrodniczych dla części gatunków roślin i zwierząt (w szczególności z Załącznika I i II DS i DP),
- rozbieżności pomiędzy PZO a przeprowadzoną inwentaryzacją Centrum Ochrony Mokradeł dla RDOŚ w Białymstoku,
- brak zatwierdzonego planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000: Puszcza Augustowska PLB200002.

Brak realizacji zapisów *projektu Planu* może skutkować między innymi: niekorzystnymi z gospodarczego punktu widzenia zmianami w strukturze wiekowej drzewostanów, nieuregulowaniem pozyskiwania drewna, zaburzeniem w dostarczaniu na rynek jednego z najbardziej „czystych ekologicznie” i odnawialnych surowców, jakim jest drewno, przekształceniem siedlisk leśnych wykształconych w warunkach antropogenicznych, zanikaniem stanowisk ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt.

W ramach oddziaływania ustaleń *projektu Planu* na środowisko przeanalizowano:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: populacji, gatunkowym i ekosystemowym - wpływ *Planu* uznano za dodatni. W *Planie* zamieszczono zapisy pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej,
- oddziaływanie na ludzi - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na rośliny, grzyby i zwierzęta - przeprowadzono analizy dla grup gatunków: a) będące przedmiotem zainteresowania wspólnoty, b) chronione. Po uwzględnieniu zapisów Programu Ochrony Przyrody realizacja *Planu* będzie miała wpływ obojętny,
- oddziaływanie na wodę - ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- oddziaływanie na powietrze - stwierdzono dodatni wpływ *Planu* na powietrze atmosferyczne,
- oddziaływanie na powierzchnię ziemi - oddziaływanie krótkoterminowe *Planu* może być negatywne, jednak łączne ma wpływ obojętny,
- oddziaływanie na krajobraz - stwierdzono dodatni wpływ *Planu* na krajobraz. W ochronie krajobrazu mają pomóc zaplanowane w Programie Ochrony Przyrody wskazania,
- oddziaływanie na klimat - gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂) - wpływ *Planu* uznano za dodatni,
- oddziaływanie na zasoby naturalne - głównym celem planowania urzędniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości lasu z możliwością użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na zasoby naturalne,
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej - lokalizacja obiektów znana jest administracji LP i zaznaczona jest na odpowiednich mapach tematycznych, będących załącznikiem *Planu*. Nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w Programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *projektu Planu* odbywał się podczas zorganizowanych spotkań: Komisji Założeń Planu, Narady Techniczno-Gospodarczej oraz Zespołu Lokalnej Współpracy – w obszarze lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Generalny wniosek z niniejszej Prognozy można sformułować następująco: **Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szczebra na lata 2024-2033 nie wpływa negatywnie na środowisko i obszary Natura 2000.**

2) Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 ustawy

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem z dnia 18 stycznia 2024 r. znak: WPN.611.1.8.2023.MW, przedstawił opinię do złożonej dokumentacji projektu PUL i zobowiązał Dyrektora RDLP w Białymstoku do zmodyfikowania projektu pn. „Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Szczebra sporządzony na okres od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2033 roku” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Po analizie przesłanej przez RDOŚ warstwy numerycznej, RDLP w Białymstoku (przy pomocy Wykonawcy projektu) dokonała szeregu modyfikacji zapisów w dokumentach stanowiących część PUL Nadleśnictwa Szczebra wg uwag Dyrektora RDOŚ oraz poświadczyła że w wszystkich wydzieleniach leśnych z zaplanowanymi zabiegami gospodarczymi wykorzystano wyniki inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000 Ostoja Augustowska, wykonanej na zlecenie RDOŚ w Białymstoku w ramach projektu „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych” (CMoK).

W Prognozie oddziaływania na środowisko zmodyfikowano następujące części opracowania:

- Rozdział 6.16.1. Przewidywane oddziaływanie na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000;
- Rozdział 7.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko;
- Dodano załącznik nr 7. Wykaz rozbieżności pomiędzy wynikami inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Natura 2000 PLH200005 Ostoja Augustowska a wskazówkami gospodarczymi;
- Dotychczasowy załącznik nr 7 otrzymał numer 8. Rodzaje dopuszczalnych rębni w typach siedliskowych lasu.

W Programie ochrony przyrody zmodyfikowano:

- Rozdział 8.1.7. Siedliska przyrodnicze z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej;
- Załącznik 6. Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach Nadleśnictwa Szczebra (Tabela XXII wg IUL).

Projekt PUL nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ustalenia projektu PUL nie mają negatywnego wpływu na ochronę przyrody ww. obszarów chronionych oraz nie naruszają ograniczeń wynikających z art. 15, art. 17, art. 24, art. 33, art. 45, art. 51 i art. 52 ww. ustawy o ochronie przyrody.

3) Zgłoszone uwagi i wnioski

Informacje dotyczące zgłoszonych uwag i wniosków zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu, sporządzonym na podstawie art. 42 pkt 2 ustawy, które stanowi załącznik do podsumowania.

4) Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Ze względu na położenie Nadleśnictwa Szczebra w oddaleniu (ok. 19 km) od granicy państwa oraz lokalny charakter planowanych działań, nie przeprowadzono postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (rozdział VI ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) ponieważ, nie stwierdzono możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektu Planu.

5) Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Skutki realizacji postanowień Planu będą monitorowane (raportowane) w cyklu pięcioletnim. Organem monitorującym realizację obligatoryjnych zadań gospodarczych i skutków ich realizacji (w tym przyrodniczych) jest organ sporządzający projekt Planu, czyli Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Monitorowanie środowiska przyrodniczego będzie obejmować i raportować:

- zmiany powierzchni lasów wg pełnionych funkcji,
- zmiany powierzchni lasów wg kategorii użytkowania,
- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze powierzchniowym,
- pozyskanie drewna według sposobu zagospodarowania w wymiarze miąższościowym,
- powierzchnię pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchnię lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku,
- szkice sytuacyjne zabiegów rębnych w miejscach występowania obiektów chronionych (sporządzanych przez leśniczych).

Zarządzeniem Nr 20 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 2023 roku, na terenie RDLP w Białymstoku została wprowadzona „Procedura monitoringu przyrodniczego oraz oceny wpływu zabiegów gospodarczych na różnorodność biologiczną w lasach”. Zalecenia i procedury zawarte w w/w dokumencie zostaną wykorzystane w monitoringu skutków realizacji *Planu* w lasach Nadleśnictwa Szczebra.

6) Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Proces tworzenia *projektu Planu* zawierał w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest kształt zapisów zapewniający realizację założonych celów przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów realizacji.

Sporządzanie *projektu Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze, dla ustalonych siedliskowych typów lasu, sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie posiedzenia komisji założeń planu (KZP) w procesie dyskusji, której wyniki zostały zapisane w protokole z KZP.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia KZP, o których wspomniano wcześniej. Pierwszy taki zarys planu cięć jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadziły ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska, gospodarcze w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *projektu Planu*.

Elementem wariantowania projektu Planu było również przeprowadzenie Narady Techniczno-Gospodarczej, która oceniła projekt Planu oraz dokonała wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej. Wariantowanie czasowe ma zastosowanie w *projekcie Planu* tylko w ograniczony sposób, ponieważ planowanie urządzeniowe w swoich zasadach nie przewiduje planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno w ramach pory roku jak i w ramach 10-lecia. Jednakże zasada przezorności nakazuje upewnienie się, czy nie zachodzą przesłanki, że ustalenia *projektu Planu* mogą wpłynąć negatywnie na środowisko. Ponieważ wykonanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze może powodować taki negatywny wpływ, przyjęto zasadę, że w *projekcie Planu* zamieszcza się wskazania dotyczące optymalnego terminu wykonania cięć, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, ale jako ogólne zalecenia zamieszczone w Programie ochrony przyrody. Zalecenia te zapisane są w odniesieniu do grup wydzieleni, dla których stwierdzono taką potrzebę (np. wykonanie zabiegów w obrębie niektórych siedlisk przyrodniczych itp.).

Zasadnicze wariantowanie *projektu Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia Programu ochrony przyrody. W opracowaniu tym zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, których ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie

można było umieścić w zasadniczej treści opisów taksacyjnych i wykazów szczegółowych.

W Programie ochrony przyrody zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo występujących na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenie te zostały opisane przy omawianiu poszczególnych typów obiektów. Są to również sposoby wariantowania technicznego, polegające np. na stosowaniu odpowiednich sposobów przygotowania gleby, modyfikacji terminu wykonania zabiegu itp.

W dokumentacji projektu PUL zawarto zapis: *„Program Ochrony Przyrody zawiera wytyczne do organizacji gospodarki leśnej, regulacji użytkowania oraz wykonywania prac leśnych, które są koniecznym uzupełnieniem do planu cięć i planu hodowli na etapie ich wykonawstwa.”*

Cezary Świstak
Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki
Leśnej

/podpisano elektronicznie/